

Utbildningsinspektion i Hovs skola och Ytteråns skola förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Hovs skola och Ytteråns skola.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	5
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Hovs skola och Ytteråns skola den 7 och 8 februari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Krokoms kommun och respektive skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Hovs skola och Ytteråns skola intervjuades elever, personal, skolornas rektor, elevhälsans personal samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i olika årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Hovs skola och Ytteråns skola

Hovs skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	5
Förskoleklass	4
Grundskola	22

Ytteråns skola	Antal elever
Skolbarnsomsorg	13
Förskoleklass	2
Grundskola	14

Skolorna ligger inom Näliden/Alsenbygdens skolområde. Hovs skola ligger mycket vackert belägen i byn Alsen med utsikt utöver Alsensjön, Bydalsfjällen och Åreskutan. I nära anslutning till skolan ligger Syttpigans förskola. Hovs skola har trots att den är liten tillgång till det mesta. I anslutning till skolan finns bland annat en mindre simhall, skidbacke med lift, skidspår och ishockeybana. Verksamheten är åldersintegrerad och indelad i förskoleklass till årskurs 3 och årskurs 4 till 6.

Ytteråns skola ligger i byn Ytterån cirka 15 km väster om Krokom. Skolan är inrymd i en arkitektonisk intressant byggnad från 1950-talet. I skolan är också en förskoleverksamhet inrymd. Skolans läge gör att elever och personal har nära till naturen. Verksamheten är åldersintegrerad från förskoleklass till årskurs 6.

Flera av eleverna från skolorna åker skolskjuts till skolan.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Hovs skola och Ytteråns skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Hovs skola och Ytteråns skola är två mindre skolor som kännetecknas av en trygg verksamhet där alla känner varandra. Värdegrundsarbetet är en naturlig del av skolornas vardag och eleverna visar för det mesta hänsyn om varandra och skolans lokaler. Eleverna tar ansvar och tycker att skolarbetet är roligt. Personalen har lång erfarenhet och utgör en trygghet för eleverna. Skolornas natur-sköna läge är en stor tillgång och nyttjas på ett bra sätt i undervisningen och som en viktig förutsättning i skolornas hälsoarbete.

Skolorna har dock inte upprättat likabehandlingsplaner vilket det råder krav på sedan 1 april, 2006. Skolorna måste därför snarast upprätta likabehandlingsplaner.

Inspektionen har visat att skolornas uppföljning och analys av elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen behöver förbättras och tydligare kopplas till skolornas kvalitetsarbete. Inspektörerna anser även att skolorna behöver utveckla samverkan vad gäller kunskapsuppföljning med Änge skola och Nyheden skola. De nationella målen behöver tydliggöras för elever och föräldrar.

Skolorna behöver förbättra sitt kvalitetsarbete, och det är viktigt att rektorn tar ansvar för att det upprättas kvalitetsredovisningar som på ett tydligare sätt beskriver i vilken utsträckning de nationella målen uppnås.

Personalen vid skolorna ser flera positiva effekter av den åldersintegrerade arbetsformen, men inspektionen har även visat på behovet av att skolorna analyserar hur organisationsform och arbetssätt påverkar alla elevers förutsättningar att utvecklas på bästa sätt utifrån sin förmåga.

Hovs skola och Ytteråns skola är små enheter och inspektörerna anser att det är särskilt viktigt att personalen får förutsättningar att ytterligare utveckla den pedagogiska samverkan som finns inom skolområdet så att det säkerställs att eleverna får en likvärdig utbildning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Eleverna ges inte förutsättningar att nå målen för årskurs 5 i ämnena hem- och konsumentkunskap samt teknik (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och förordningen om kursplaner i grundskolan).
- Skolorna genomför inte elevens val i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).
- Hovs skola har inte upprättat individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Dokumentation, utvärdering och uppföljning av skolans resultat och elevers kunskapsutveckling i alla ämnen bör förbättras.
- Skolornas arbete med att göra målen kända för elever och föräldrar bör förbättras.
- Hovs skola bör utveckla arbetsformer och organisationsform så att alla elever kan utvecklas efter sina förutsättningar.
- Skolorna bör utveckla en samsyn med Änge skola och Nyheden skola kring frågor om kunskapssyn och pedagogisk arbete.
- Rektorn bör utveckla sitt pedagogiska ledarskap.
- Rektorn bör säkerställa att skolornas kvalitetsarbete förbättras.
- Informationen om språkval och möjligheten till modersmålsundervisning bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, och de nationella kursplanerna.

Kunskaper

Skolorna genomför nationella prov i årskurs 5. Resultaten för de enskilda skolorna redovisas i den gemensamma kvalitetsredovisning som finns inom rektorsområdet. Inspektörerna har svårt att bilda sig en uppfattning om elevernas kunskapsutveckling eftersom det saknas systematiska analyser över tid av elevernas samlade kunskapsutveckling. De små elevgrupper som finns på skolorna gör att resultaten kan skifta mycket från ett år till ett annat, exempelvis fanns det endast två elever i årskurs 5 vid Ytteråns skola läsåret 2005/2006. I kvalitetsredovisningen för läsåret 2004/2005 redovisas inga resultat för nationella prov i årskurs 5. Inspektörerna bedömer att skolledning och personal behöver

förbättra sitt arbete med att följa upp och analysera resultaten i samtliga ämnen. Inspektörerna anser att det är viktigt att skolornas ledning, med tanke på skolornas låga elevantal, tar ansvar för att det skapas systematiska rutiner för att hjälpa skolorna att jämföra elevernas kunskapsutveckling vid skolorna (se även avsnittet om styrning ledning och kvalitetsarbete).

Inspektionen visar att elever och föräldrar har en otydlig bild av målen och hur elevernas kunskapsutveckling relaterar till de nationella målen för utbildningen. Inspektörerna bedömer att personalen utifrån kursplanerna behöver tydliggöra målen för elever och föräldrar i alla ämnen.

Inom skolområdet har personalen bedrivit ett ambitiöst utvecklingsarbete med att ta fram riktlinjer och former för den individuella utvecklingsplanen. Inspektionen visar dock att elever och föräldrar vid Hovs skola inte känner till om eleven har en individuell utvecklingsplan eller inte. Personalen förklarar detta med att de har tagit fram underlag för den individuella utvecklingsplanen, men inte hunnit tydliggöra ett färdigt dokument som presenteras för eleverna som den individuella utvecklingsplanen. Inspektörerna bedömer att personalen måste upprätta individuella utvecklingsplaner och tydliggöra syftet med den individuella utvecklingsplanen för elever och föräldrar.

De flesta elever från Hovs skola och Ytteråns skola börjar i årskurs 7 på Änge respektive Nyheden skola. Det finns vissa rutiner för att överföra elever mellan skolorna, men inspektionen visar att det saknas systematiska former för att följa upp elevernas kunskapsutveckling mellan skolorna. Under inspektionen framkommer synpunkter på att elever och föräldrar upplever att det ställs olika kunskapskrav mellan avlämnade och mottagande skolor. Inspektörerna anser att skolorna behöver förbättra sin samsyn om olika kunskapsbegrepp samt utveckla former för att följa elevernas kunskapsutveckling genom alla årskurser.

Normer och värden

De elever som inspektörerna möter vid Hovs skola och Ytteråns skola är mycket utåtriktade och tillmötesgående. Inspektörerna uppfattar att elevernas lärandemiljö är trygg. Ibland kan dock de yngre eleverna vid Ytteråns skola uppfatta att de äldre eleverna använder ett hårt språk. Eleverna vid Hovs skola berättar att det råder en bra stämning på skolan och att eleverna gör många saker tillsammans. Inspektörerna ser inte några tecken på att det förekommer någon skadegörelse på skolorna. Personalen berättar att eleverna är ansvarstagande för varandra och för gemensamma regler.

Värdegrundsarbetet är en naturlig och prioriterad del av skolornas dagliga arbete, men det förekommer också mer riktade insatser som ”runda ring samtal” och andra övningar. Inspektörerna uppfattar att personalen på skolorna arbetar på ett engagerat och bra sätt med grundläggande demokrati- och värdefrågor trots att det inte i så hög utsträckning är formaliserat.

Krav på likabehandlingsplan gäller sedan 1 april 2006. Den 15 oktober 2006 trädde även nya bestämmelser i kraft som innebär att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet, för vilken planen gäller. Krokoms kommun har tagit fram ett dokument med riktlinjer för att ta fram en likabehandlingsplan. Inspektionen visar dock att skolorna ännu inte tagit fram likabehandlingsplaner som motsvarar lagens krav.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Pedagogisk verksamhet

Skolorna arbetar i åldersintegrerade grupper. Hovs skola är indelad i två grupper (F–3 och 4–6) och Ytteråns skola är indelad i F–6. Krokoms kommun har bestämt att skolorna skall arbeta med problembaserad skolutveckling. Det innebär kortfattat att personalen identifierar pedagogiska problemområden och att personalen därefter gör en analys av området som utmynnar i olika lösningförslag.

Inom rektorsområdet finns en ledningsgrupp som består av rektorerna inom skolområdet, specialpedagog och lärledare från skolorna. Lärledarnas uppgift är att vara företrädare och länk mellan ledningsgrupp och skolan i det pedagogiska utvecklingsarbetet. Idag finns dock inte lärledare på alla enheter. Inspektörerna ser dock inte några tydliga avtryck av det problembaserade arbetssättet i verksamheterna.

I skolornas kvalitetsredovisning framgår vilka områden skolorna valt att prioritera. Det framgår bland annat att utveckla matematikundervisningen och entreprenörskap i skolan är prioriterade områden för skolorna. Personalen på skolorna berättar att de på olika sätt stimulerar elevernas lust att läsa som ett viktigt led i elevernas språkutveckling. Hovs skola och Ytteråns skola har till exempel försökt utveckla egna läromedel för att inte i så hög utsträckning bli läromedelstyrda. Skolorna arbetar på ett bra sätt med att nyttja skolornas naturnära läge i det pedagogiska arbetet, inte minst blir detta tydligt på Hovs skola där olika hälsofrämjande insatser integreras på ett naturligt sätt under skoldagen.

Regelbundet ordnas yrkesträffar för pedagogerna inom skolområdet. Syftet är att skapa en möjlighet för de små enheterna att utbyta kunskap och erfarenheter. Inspektörerna ser mycket positivt på dessa träffar, men vill påpeka att det är viktigt att personalens möjlighet att få utbyta erfarenheter får fortsätta och utvecklas ytterligare. Inspektörerna bedömer att detta är en väsentlig del i skolornas kvalitets- och kompetensutvecklingsarbete för att åstadkomma en likvärdig utbildning för eleverna. Inspektörerna konstaterar även att samarbetet mellan Hovs skola och Ytteråns skola samt mottagande skolor (Änge och Nyheden skolor) behöver förbättras för att uppnå en ökad kunskaps- och pedagogisk samsyn mellan skolorna.

Lärarna ser flera positiva effekter med att arbeta åldersintegrerat bland annat när det gäller elevernas sociala fostran. Samtidigt ger lärarna uttryck för att det finns svåra utmaningar i att stimulera och ge utmaningar till alla elever. Under inspektionen framkommer signaler på att det finns elever på Hovs skola som ibland upplever att de inte alltid får de utmaningar som de skulle behöva för att utvecklas optimalt. Personalen är medveten om problematiken och arbetar för att hitta arbetsformer som skall stimulera alla elever. Inspektörerna vill betona att det är av stor vikt att skolans organisation och arbetssätt stimulerar alla elever att nå målen för utbildningen och att utvecklas på bästa sätt utifrån sin förmåga.

Personalen följer elevernas kunskapsutveckling med bland annat läsutvecklings-scheman, diagnoser och nationella ämnesprov. För de elever som inte når målen upprättas åtgärdsprogram. De åtgärdsprogram som inspektörerna tagit del av håller god kvalitet med åtgärder på organisations, grupp- och individnivå. Personalen berättar att de har stor hjälp av skolområdets specialpedagog i arbetet med elever i behov av särskilt stöd, men också i det pedagogiska utvecklingsarbetet i stort. Specialpedagogen besöker skolorna regelbundet för att handleda personalen och hjälpa elever. Skolsköterska, specialpedagog och rektor utgör tillsammans ett elevhälsoteam som träffas regelbundet för att diskutera olika elevärenden.

Under inspektionen framkommer att flera elever gått om ett läsår inom skolområdet. Inspektörerna har svårt att avgöra orsakerna till att eleverna gått om ett läsår, men vill understryka vikten av att detta inte utvecklas till ett systematiskt sätt att ge stöd till elever i behov av särskilt stöd. Personal ger uttryck för att skolornas småskalighet för det mesta ger personalen goda möjligheter att hjälpa eleverna. Eleverna berättar att de tycker att de får bra stöd av lärarna och att skolarbetet för det mesta är roligt.

Styrning ledning och kvalitetsarbetet

Rektorn för Hovs och Ytteråns skolor är även rektor för Nälden och Trångsvikens skola. Rektorn har genomgått den statliga rektorsutbildning och har lång erfarenhet som skolledare och lärare. Rektorn har även specialpedagogisk vidareutbildning. Gemensamt inom skolområdet finns en ledningsgrupp där skolområdets två rektorer ingår tillsammans med specialpedagog och lärledare. Rektorerna inom kommunen träffas även regelbundet under ledning av företrädare från den centrala skolförvaltningen.

Rektorn har som målsättning att besöka skolorna var fjortonde dag. Inspektionen visar dock att rektorn har svårt att nå den målsättningen eftersom rektorn måste delta vid en rad olika möten och sammankomster. Med tanke på att rektorn ansvarar för fyra skolor och har svårt att nå sin målsättning att besöka skolorna regelbundet får inspektörerna inte en tydlig bild av i vilken utsträckning rektorn hinner skapa en förtroenhet med den dagliga verksamheten vid skolorna. Flera av eleverna som inspektörerna samtalar med är osäkra om vem som är skolans rektor. Inspektörerna anser att rektorn bör se över sin arbetssituation så att det säkerställs att rektorn i ökad utsträckning kan hålla sig förtrogen med verksamheterna som en grund för det pedagogiska ledarskapet.

Inspektionen visar att skolornas kvalitetsredovisningar inte i någon större utsträckning påverkar skolornas verksamhet. I skolornas kvalitetsredovisning redovisas skolornas egna mål men även mål uppsatta av kommunen. Utifrån skolans befintliga kvalitetsredovisning har inspektörerna svårigheter att få en bild av i vilken utsträckning skolorna når de nationella målen. I kvalitetsarbetet saknas tydliga referenspunkter och personalens förutsättningar, delaktighet och motivation för att aktivt delta i kvalitetsarbetet är begränsat. Inspektörerna anser att rektorn måste se till att det på skolnivå upprättas kvalitetsredovisningar som tydligare beskriver i vilken utsträckning de nationella målen har uppnåtts samt även vilka åtgärder skolorna avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Lokalerna vid Hovs skola och Ytteråns skola nyttjas på ett flexibelt sätt. Skolornas naturnära läge med vackra omgivningar nyttjas på ett bra sätt i verksamheterna. Hovs skola har tillgång till en mindre simhall i nära anslutning till skolan. Simhallen nyttjas även av andra skolor i området. I skolornas kvalitetsredovisning går att utläsa att elevernas simkunnighet är god. Eleverna vid Hovs skola har även nära till en mindre slalombacke, skidspår och isbana. Skolan har ett mindre bibliotek, och en bokbuss kommer regelbundet till skolan. Eleverna vid Hovs skola har tillgång till datorer, men inspektörerna konstaterar att datorerna inte används i någon större utsträckning som ett hjälpmedel i den pedagogiska verksamheten.

Eleverna vid Ytteråns skola har möjlighet att låna böcker via den bokbuss som regelbundet besöker skolan. Datorer finns på skolan och används i undervisningen. Eleverna har i övrigt tillgång till tidsenliga läromedel. Eleverna vid Ytteråns skola har sin slöjdundervisning i Nälden skola.

Hovs skola har ett samarbete med Västbygden skola som ligger inom samma skolområde. Det innebär till exempel att eleverna från Hovs har textilslöjd i Västbygden skola, och att eleverna från Västbygden har trä- och metallslöjd vid Hovs skola. Eleverna skjutsas mellan skolorna vid dessa tillfällen, och det pågår diskussioner att liknande former för samverkan skall utökas inför kommande läsår vilket oroar föräldrar. Inspektörerna vill betona vikten av att skolornas ledning utreder och gör en konsekvensanalys av hur det ökande skjutsandet kommer att påverka elevernas skolsituation och säkerhet.

Inspektionen visar att eleverna vid Hovs skola och Ytteråns skola inte fått undervisning i ämnena teknik, samt hem- och konsumentkunskap i den omfattning att de kunnat nålen målen för utbildningen. Elevens val genomförs inte heller på skolorna i enlighet med författningarnas krav.

Ett fåtal elever lever inom skolområdet är berättigade till modersmålsundervisning, men inspektörerna konstaterar att skolornas information om möjligheten till modersmålsundervisning behöver förbättras. Inspektörerna anser även att elevernas information om vad som gäller för språkvalet i årskurs 7 bör bli tydligare för elever och föräldrar.

Lärarna vid skolorna har lång erfarenhet och i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Personalens möjlighet till kompetensutvecklingsinsatser finns, men är dock begränsade. En del av kompetensutvecklingen anordnas centralt av Krokoms kommun, till exempel vid införandet av individuella utvecklingsplaner.

Även de yrkesträffar som sker är viktiga kompetensutvecklingsinsatser, och tillfällen att diskutera pedagogiska utvecklingsfrågor. Inspektörerna vill dock betona vikten av att kompetensutvecklingsinsatserna tydligare kopplas till skolornas kvalitetsarbete.

Datum	Ort
2007-06-19	Umeå

Håkan Sandström
Kristian Hansson